

IKER
GAZTE
NAZIOARTEKO
IKERKETA EUSKARAZ

I. IKERGAZTE

NAZIOARTEKO IKERKETA EUSKARAZ

2015eko maiatzaren 13, 14 eta 15
Durango, Euskal Herria

ANTOLATZAILEA:
Udako Euskal Unibertsitatea (UEU)

OSASUNA

**Eskemek nerabeen depresio
sintomen agerpena iragartzen
dute inferentzien bidez**

*E. Mateos-Pérez, E. Calvete
eta B. Hankin*

739-744 or.
<https://dx.doi.org/10.26876/ikergazte.i.102>

ANTOLATZAILEA:

BABESLEAK:

LAGUNTZAILEAK:

Eskemek nerabeen depresio sintomen agerpena iragartzen dute inferentzien bidez

^{1*}Mateos-Pérez, E.; ²Calvete, E. eta ³Hankin, B.

^{1,2}Deusto Stress Research ikertaldea. Psikologia eta Hezkuntza Fakultatea. Deustuko Unibertsitatea (Bilbo), ³Denverko Unibertsitatea

^{1*}estibaliz.mateos@deusto.es

Laburpena

Ikerketa honek nerabezaroan agertzen diren depresio sintomen modelo etiologiko bat aztertu zuen, zeinak eskemek (Young, 1999) depresio sintomen agerpena inferentzien (Abramson, Metalsky, eta Alloy, 1989) bitartez iragartzen dutela dioen. Zehazki ikerketa honetan eskema interpersonalek inferentzia sozialen bitartez depresio sintometan duten zeharkako eragina ebaluatu zen. Baita autonomia eskemek errendimendu inferentzien bitartez sintoma horietan duten zeharkako eragina ere. Eskema interpersonalek depresio sintometan inferentzia sozialaren bidez eragiten dutela aurkitu zen. Gainera, autonomia eskemek 2. denborako errendimendu inferentziak iragartzen zituzten, baina errendimendu inferentzia hauek ez zituzten 3. denborako depresio sintomak iragarri. Autonomia eskemek, ordea, 3. denborako depresio sintomak iragarri zituzten.

Hitz gakoak: Eskemak, inferentziak, depresio sintomak, nerabezaroa.

Abstract

The present study examined an etiological model of depressive symptoms in adolescents, through which the predictive relationships between early maladaptive schemas (Young, 1999) and depressive symptoms were hypothesized to be mediated by negative inferences made about stressors (Abramson, Metalsky, & Alloy, 1989). More specifically, this study tested a chain in which interpersonal schemas indirectly affect depressive symptoms through negative social inferences, and autonomy schemas indirectly affect depressive symptoms through negative achievement inferences. Mediation analyses showed that social inferences mediated the association between interpersonal schemas and depressive symptoms at follow-up. Furthermore, autonomy schemas predicted T2 achievement inferences. However, T2 achievement inferences did not predict T3 depressive symptoms. Finally, autonomy schemas predicted T3 depressive symptoms. Implications for depression interventions are discussed.

Keywords: early maladaptive schemas; negative inferences; depressive symptoms; adolescents.

1. Sarrera eta motibazioa

Haurtzarotik nerabazarora depresio-tasak asko gehitzen dira (Costello, Mustillo, Erkanli, Keeler, eta Angold, 2003; Hankin et al., 1998). Aurkikuntza honek depresioaren agerpenerako gazteen arrisku faktoreak zeintzuk diren ikertzearen beharra azpimarratu du. Nerabezaroan ematen den depresio sintomen gorakadan egon daitezkeen garapen-prozesuko eraginak ulertzen laguntzeko eragin eta etorkizun handiko ikuspegi batek arrisku kognitiboak deritzenak barne hartzen ditu (Hankin, Snyder eta Gulley, prentsan). Depresioaren teoria kognitibok faktore kognitibo batzuek depresio agerpenaren arriskua gehitzen dutela iradokitzen dute, bereziki pertsonen estresari aurre egin behar diotenean. Teoria horietako bi Beck-en depresioaren teoria (Beck, 1967, 1983) eta etsipenaren depresioaren teoria (Abramson, Metalsky eta Alloy, 1989) dira.

Beck-en depresioaren teoriak kognizioen estruktura hierarkiko bat proposatzen du. Estruktura honetan eragin kognitibo desberdinek afektibitate-arazoak garatzeko arriskua suposatzen dute (Beck, Rush, Shaw, eta Emery, 1979). Beck-en hierarkia kognitiboan, maila sakonena patroik kognitibo egonkorak edo eskemak dira. Beck-ek (1983) hauetako bi eskema deskribatu zituen: soziotropia eta autonomia. Bere teoriaren arabera, eskemak aktibatzen direnean, hauek informazioaren prozesamendua eta horren ondoriozko produktu kognitiboak gidatzen dituzte; hau da, eskura dauden sinesmenak eta atribuzioak.

Geroago, Young eta bere lankideek (Young, 1999; Young, Klosko, eta Weishaar, 2003) Beck-ek proposatutako teoria zabaldu zuten haien eskemen teorian. Hauentzako, eskemak desegokiak (hemendik aurrera eskema hitza eskema desegokiaren sinonimo bezala erabiliko da) patroik negatiboak

dira, emozioz, gorputzeko sentsazioz, ideiaz eta oroitzapenez konposatuak. Patroi hauek haurtzaroan edo nerabezaroan sortzen direla eta heldutasunean zehar mantentzen direla uste da. Young-ek 18 eskema deskribatu zituen eta bost arlotan taldekatu: 1) deskonexio eta errefusa, 2) autonomia eta erredimendu kaltetua, 3) muga kaltetuak, 4) gehiegizko zaintza eta inhibizioa eta 5) besteenganako orientazioa.

Depresioaren etsipenaren teoriak (Abramson et al., 1989) seinalatzen du ahultasun kognitiboa estilo inferentzial negatiboz konposatuta dagoela eta honek hiru inferentzia mota barne hartzen dituela. Inferentzia hauek pertsonen gertaera estresagarrien aurrean egiten dituztela esaten du: 1) Gertaera estresagarriari buruzko atribuzio orokor eta egonkorak, 2) Gertaera estresagarriaren ondorioei buruzko inferentzia negatiboak eta 3) Gertaera estresagarrian nahasitako pertsonen buruzko inferentzia negatiboak. Pertsonen bi gertaera estresagarri motari buruz egin ohi dituzte inferentzia negatiboak, gertaera estresagarri sozialen gainean edo erredimenduari buruzko gertaera estresagarriei dagokienean (Abramson et al., 1989).

2. Arloaren egoera eta ikerketaren helburuak

Alde batetik, lagin klinikoarekin zein ez klinikoarekin egindako ikerketa batzuek aurkitu dute eskemak depresio sintomen maila handiagoarekin erlazionatuta daudela. Hala ere, urriak dira luzerako-ikerketak non Young-ek proposatutako eskemek depresio sintomak iragartzen ote dituzten aztertzen dutenak (Calvete, Orue, eta Hankin, 2013a; Calvete, Orue, Cámara, eta Hankin, 2012; Cámara eta Calvete, 2012; Eberhart, Auerbach, Bigda-Peyton, eta Abela, 2011). Gainera, bakarrik bi ikerketa egin dira nerabe laginekin (Calvete et al., 2013a; Calvete et al., 2012).

Bestalde, zenbait ikerketek adierazi dute inferentzia negatiboak, bakarrik zein pertsonen gertaera estresagarriekin interakzioan, depresio sintomen gehitzea iragartzen dutela nerabe laginetan (adib., Abela, 2002; Abela, Parkinson, Stolor, eta Starrs, 2009; Abela eta Seligman, 2000; Abela et al., 2011; Calvete, 2011a, b; Calvete, Villardón, eta Estévez, 2008; Cole et al., 2008; Hankin, 2008; Hankin, Abramson, Miller, eta Haefel, 2004; Hankin, Abramson, eta Siler, 2001; Hilsman eta Garber, 1995; Lewinsohn, Joiner, eta Rohde, 2001; Metalsky, Halberstadt, eta Abramson, 1987; Metalsky, Joiner, Hardin, eta Abramson, 1993; Mezulis, Funasaki, Charbonneau, eta Hyde, 2009; Prinstein eta Aikins, 2004; Southall eta Roberts, 2002). Ahultasun espezifikoen hipotesiak (Abramson, Alloy, eta Metalsky, 1995), pertsona batzuek arlo espezifikoetan inferentzia-estilo negatiboak dituztela adierazten du. Hipotesi hau aztertzeko, ikerketa batzuk inferentzia sozialen eta erredimenduari buruzko inferentzien arteko desberdintasunetik abiatu dira (adibidez, Abela eta Seligman, 2000; Metalsky, Halberstadt, eta Abramson, 1987; Metalsky, Joiner, Hardin, eta Abramson, 1993).

Aurrekoa laburbilduz, eskemek eta inferentziek depresio sintometan duten eragina hainbat ikerketak egiaztatu dutela ikusten da. Hala ere, ez dago ikerlan asko ahultasun kognitibo desberdinen artean egon ahal diren erlazioak esploratzen dituztenak (Abela eta Hankin, 2008), eta bereziki ikerketa gutxi eskemak prozesu eta produktu kognitiboekin integratzen dituztenak (Hankin et al., prentsan). Beck-en teoriaren arabera, kognizioak hierarkikoki kokatuta daude, non eskemek prozesu kognitiboak gidatzen dituzten nerabeek estresoreei aurre egiten dietenean. Etsipenaren teoriaren arabera, inferentzia negatiboak estresoreei buruz egindako produktu kognitiboak dira. Guk ebaluatzen dugun hipotesi nagusia inferentziengan arlo berbereko eskemek eragiten dutela da (adib., erredimenduarekin erlazionatuta dauden eskemek erredimendu inferentziengan eta gauza bera inferentzia sozialen kasuan).

Hipotesi honen arabera Calvete (2011a) soziotropia eskemek inferentzia sozialak iragartzen zituztela aurkitu zuen eta baita inferentzia hauek depresio sintomekin erlazionatuta zeudela ere. Hala ere, ikerketa honek bakarrik bi aldiz hartu zituen datuak, eta bitartekotza neurtzeko testek gutxienez hiru aldiko luzerako-ikerketak eskatzen ditu (Cole eta Maxwell, 2003).

Hiru denborako luzerako-ikerketa honek, eskemek depresio sintomak inferentzien bidez zeharka iragartzen ote dituzten aztertu zuen. 1. denborako eskemek 2. denborako inferentziak iragartzen ote zituzten eta, aldi berean, 2. denborako inferentziek 3. denborako depresio sintomen gehikuntza iragartzen ote zuten ebaluatu genuen. Horretarako, alde batetik, eskema interpertsonalak eta autonomia

eskemak eta, beste aldetik, inferentzia sozialak eta erredimendu inferentziak sartu genituen. Hala, ikerketa honetan eskema interpertsonalak (deskonexioa eta errefusa eta besteenganako orientazio arloetako eskemak) eta autonomia eskemak (autonomia kaltetua eta erredimendu arloko eskemak) ebaluatu ziren. Deskonexio eta errefusaren arloak abandonu, abusu, emozio-gabezi eta imperfekzio eskemak barne hartzen ditu. Besteenganako orientazioari dagokionez, norberaren beharrak kontuan hartu gabe besteen desirak betetzea dakar eta bestearen mende egotea eta onespen beharra barne hartzen ditu. Bukatzeko, autonomia eta erredimendu kaltetuaren eskemak kaltearen edo gaixotasunaren aurrean ahultasuna edo babes falta eta porrota dira. Eskema hauek aukeratzearen arrazoia lehenagoko ikerketetan depresioarekin erlazionatuta zuedela ikusi izan delako da (adib., Calvete et al., 2013a; Cámara eta Calvete, 2012; Eberhart et al., 2011). Guk eskema interpertsonalek inferentzia sozialak iragartzea espero genuen eta, modu berean, autonomia eskemek erredimendu inferentziekin berdin egingo zutela. Halaber, beste hipotesi bat zen eskemen eta depresio sintomen arteko erlazioaren iragarpenaren zati bat inferentziek azalduko zutela.

3. Ikerketaren muina (Taulak, irudiak, formulak...)

1. denborako eskema interpertsonalek 2. denborako inferentzia sozialak iragarri zituzten eta inferentzia sozialek aldi berean 3. denborako depresio sintomak iragarri zituzten. 1. denborako autonomia eskemek 2. denborako erredimendu inferentziak iragarri zituzten. Hala ere, 2. denborako erredimendu inferentziek ez zituzten 3. denborako depresio sintomak iragarri. Bukatzeko, 1. denborako autonomia eskemek zuzenean 3. denborako depresio sintomak iragarri zituzten.

4. Ondorioak

Ikerketa honen emaitzetatik hurrengo ondorioak atera daitezke:

Eskema interpertsonalen bitartekotza hipotetikoa baieztatu zen. Hau da, segurtasun, egonkortasun, empatia eta maitasun beharrak beteko ez direla sinesten duten nerabeek zein besteen beharrak betetzeko asmoz beren beharrak sakrifikatzen dituztenek, inferentzia sozialak egiteko joera dute eta honek, bestalde, depresio sintomen gehikuntzara darama denboran zehar. Emaitza hauek inferentziak garrantzitsuak direla seinalatzen dute eskema interpertsonalek depresio sintomak iragartzerako orduan.

Aurreko ikerketan bezala (Abela, 2002) erredimendu beharraren sinesmenak dituzten pertsonen erredimendu inferentziak egiteko joera dute. Hala ere, gure hipotesiaren kontra eta aurreko ikerketan aurkitu ziren emaitzen kontra (Abela eta Seligman, 2000), erredimendu inferentziek ez zituzten 3. denborako depresio sintomak iragarri.

Atentzioa eman dezakeen arren, autonomia eskemetan altuago puntuatzen zuten nerabeek depresio sintomen gehikuntza jasan zuten denboran zehar, haiek egindako erredimendu inferentziak kontuan hartu gabe. Lehen esan bezala, aurreko ikerketetan autonomia eta erredimendu kaltetua arloko eskemak depresioa iragartzen dute zuzenean (adib., Calvete et al., 2013a; Calvete et al., 2012; Eberhart et al., 2011). Gure ikerketak autonomia eskemak depresio sintomekin luzetara erlazionatuta daudela baieztatzen du, baina harreman honetan ez direla erredimendu inferentziak bitarteko. Etorkizuneko ikerketek eskemen eraginaren azpian dauden mekanismoak zeintzuk diren ikertu beharko lukete, aurre egiteko erantzunak eta rumiazioa kontutan hartuta. Adibidez, Young-en modeloan eskemek aurre egiteko estrategien bidez operatzen dutela proposatzen da (adib. saihestasun estrategien bidez) eta aurre egiteko estrategia hauek zailtasun emozionalak gidatu ahal dituztela.

Orokorrean, hemen aurkitutako emaitzak aurreko ikerketetan aurkitutakoak baiesten dituzte eta era adierazgarrian zabaldu, arrisku kognitibo batzuek, bereziki inferentziek ikerketa honetan, luzera bitartekatzen dituztela ahultasun kognitibo egonkorren, bereziki eskemen, eta depresio sintomen arteko erlazioa erakusten duenez (Calvete, 2011a; Spasojevic eta Alloy, 2001).

Ikertzaile batzuek depresioa faktore anitzen emaitza dela onartu dute (adib., Gotlib eta Hammen, 2002; Hankin eta Abela, 2005; Ingram eta Price, 2001). Arrazoi honengatik, eta ikerketa honetan aurkitu diren emaitzek ere adierazten duten bezala, Abela eta Hankin-ek (2008) iradoki zuten ez dirudiela faktore kognitiboek, banaka, depresioaren garapenean eragiten dutenik. Faktore kognitiboak bakartasunean ikertzeko joerak aurreko ikerketetan aurkitutako emaitza mistoei lagundu ahal du (Abela et al., 2009). Teoria kognitiboak isolatuta aztertzeko joerak aurreko ikerketetan aurkitutako emaitza mistoak azaldu ahal izan ditu (Abela et al., 2009). Garapenaren psikopatologian arrisku kognitiboan gainean egindako errebisio berri batean azpimarratzen den bezala (Hankin et al., in press), ikerketa

askok arrisku kognitibo bakarra ikertu dute, beste faktore kognitiboak kontuan hartu gabe. Hala, integrazioa eta sintesia urria izan da gazteen ohiko psikopatologiaren garapenean, adibidez depresioan, arriskuzkoak diren faktore kognitiboen arteko harremanari buruzko azalpen kontzeptual ulergarriagoa lortzeko. Beraz, etorkizuneko ikerketek depresioaren teoria kognitiboen arteko antzekotasunetan zentratu beharko lukete.

5. Etorkizunerako planteatzen den norabidea

Ikerketa honek muga batzuk ditu etorkizuneko ikerketetan kontutan hartu beharko direnak. Hala, adibidez hemen aurkitutako emaitzak biztanleriako beste sektore batzurentzat baliozkoak ote diren egiaztatzea erronka inportantea da, helduak ere barne hartuta. Bigarrenik, ikerketa honen emaitzak depresio sintometan oinarritzen dira, baina ez depresio diagnostikoan. Etorkizuneko ikerketek hemen proposatutako hipotesia beste depresio maila batzuekin aplikagarriak ote diren aztertu beharko lukete. Gainera, depresio sintomak galdera-sortekin ebaluatu ziren. Horregatik, beharrezkoak dira ikerketak non informatzaile anitzek egindako txostenak aztertuko diren. Bukatzeko, bizitzan zehar jasaten ditugun arazo psikologiko desberdinak aztertzerakoan bi orientazio jarrai daitezke. Orientaziorik ezagunenak, aspektu negatiboetan jartzen du indarra. Hau da, arazo psikologikoekin erlasionatuta dauden erantzun kaltegarriak murrizten saiatuko litzateke orientazio hau. Horretarako ikerketa batzuek arazo psikologikoak, adibidez indarkeria (Borrajó, E., Gámez-Guadix, M. eta Calvete, E., 2015) edo depresioa, sortzen dituzten ahultasun faktoreak detektatzera gidatuta daude, baita ahultasun faktoreen arteko erlazioak aztertzerara ere, ikerketa honetan egiten den moduan. Hala ere, azkenaldiko ikerketek aipatu duten bezala, pertsonaren onura edo osasuna bideratzen duten faktore positiboak ere aztertu eta indartu beharko lirateke pertsonaren hobekuntza lortu nahi bada. Horrela, azkenaldiko ikerketa batzuek hobekuntza bideratzen duten aspektu positiboetan jartzen dute arreta, desoreka bipolarrarekiko erresilientzia aztertuz esate baterako (Echezarraga, A. eta Las Hayas, C. 2015).

6. Erreferentziak

- Abela, J. R. Z. (2002). Depressive mood reactions to failure in the achievement domain: A test of the integration of the hopelessness and self-esteem theories of depression. *Cognitive Therapy and Research*, 26, 531-552.
- Abela, J. R. Z., eta Hankin, B. L. (2008). *Handbook of depression in children and adolescents*. New York: Guilford.
- Abela, J. R. Z., Parkinson, C., Stolor, D., & Starrs, C. (2009). A test of the integration of the hopelessness and response styles theories of depression in middle adolescence. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 38, 354-364.
- Abela, J. R. Z., & Seligman, M. E. P. (2000). The hopelessness theory of depression: A test of the diathesis-stress component in the interpersonal and achievement domains. *Cognitive Therapy and Research*, 24, 361-378.
- Abela, J. R. Z., Stolor, D., Mineka, S., Yao, S., Zhu, X. Z., & Hankin, B. L. (2011). Cognitive vulnerability to depressive symptoms in adolescents in urban and rural Hunan, China: A multiwave longitudinal study. *Journal of Abnormal Psychology*, 120, 765-778.
- Abramson, L. Y., Alloy, L. B., & Metalsky, G. I. (1995). Hopelessness depression. In G. M. Buchanan & M. E. P. Seligman (Eds.), *Explanatory style* (pp. 113-114). Hillsdale, NY: Erlbaum.
- Abramson, L. Y., Metalsky, G. I., eta Alloy, L. B. (1989). Hopelessness depression: A theory-based subtype of depression. *Psychological Review*, 96, 358-372.
- Beck, A. T. (1967). *Depression: Clinical, experimental and theoretical aspects*. New York: Hoeber.
- Beck, A. T. (1983). Cognitive therapy of depression: New perspectives. In P.J. Clayton, & J. E. Barrett (Eds.), *Treatment of depression: Old controversies and new approaches* (pp. 265-284). New York: Raven Press.
- Beck, A. T., Rush, A. J., Shaw, B. F., eta Emery, G. (1979). *Cognitive therapy for depression*. New York: Guilford Press.
- Calvete, E. (2011a). Integrating sociotropy, negative inferences and social stressors as explanations for the development of depression in adolescence: Interactive and mediational mechanisms. *Cognitive Therapy and Research*, 35, 477-490.
- Calvete, E. (2011b). Temporal relationships between inferential style and depressive symptoms in adolescents. *International Journal of Cognitive Therapy*, 4, 438-457.
- Calvete, E., & Cardeñoso, O. (1999). Creencias y síntomas depresivos: resultados preliminares en el desarrollo de una escala de creencias irracionales abreviada. *Anales de Psicología*, 15(2), 179-190.
- Calvete, E., Corral, S., eta Estévez, A. (2007). Cognitive and coping mechanisms in the interplay between intimate partner violence and depression. *Anxiety, Stress, and Coping*, 20, 369-382.
- Calvete, E. eta Orue, I. (2012). Social information processing as a mediator between cognitive schemas and aggressive behavior in adolescents. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 40, 105-117.
- Calvete, E., Orue, I., Cámara, M., & Hankin, B.L. (2012). A longitudinal test of the vulnerability-stress model with early maladaptive schemas for depressive and social anxiety symptoms in adolescence. *Submitted manuscript*.

- Calvete, E., Orue, I., eta González-Díez, Z. (2013). An examination of the structure and stability of early maladaptive schemas by means of the Young Schema Questionnaire – 3. *European Journal of Psychological Assessment*.
- Calvete, E., Orue, I., eta Hankin, B.L. (2013a). Transactional relationships among cognitive vulnerabilities, stressors, and depressive symptoms in adolescence. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 41(3), 399-410
- Calvete, E., Orue, I., eta Hankin, B.L. (2013b). Early maladaptive schemas and social anxiety in adolescents: the mediating role of anxious automatic thought. *Journal of Anxiety Disorders*, 27, 278- 288.
- Calvete, E., Villardón, L., eta Estévez, A. (2008). Attributional style and depressive symptoms in adolescents: An examination of the role of various indicators of cognitive vulnerability. *Behaviour Research and Therapy*, 46, 944-953.
- Calvete, E., Villardón, L., Estévez, A., eta Espina, M. (2007). La desesperanza como vulnerabilidad cognitiva al estrés: Adaptación del Cuestionario de Estilo Cognitivo para Adolescentes. *Ansiedad y Estrés*, 13, 215-227.
- Cámara, M., eta Calvete, E. (2012). Early maladaptive schemas as moderators of the impact of stressful events on anxiety and depression in university students. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 34(1), 58-68.
- Cole, D. A., Ciesla, J. A., Dallaire, D. A., Jacquez, F. M., Pineda, A. Q., LaGrange, B., et al. (2008). Emergence of attributional style and its relation to depressive symptoms. *Journal of Abnormal Psychology*, 117(1), 16-31.
- Cole, D. A., eta Maxwell, S. E. (2003). Testing mediational models with longitudinal data: Questions and tips in the use of structural equation modeling. *Journal of Abnormal Psychology*, 112, 558-577.
- Costello, E. J., Mustillo, S., Erkanli, A., Keeler, G., eta Angold, A. (2003). Prevalence and development of psychiatric disorders in childhood and adolescence. *Archives of General Psychiatry*, 60, 837-844.
- Domingo-Salvany, A., Regidor, E., Alonso, J., eta Álvarez-Dardet, C. (2000). Una propuesta de medida de la clase social: Grupo de Trabajo de la Sociedad Española de Epidemiología y de la Sociedad Española de Medicina Familiar y Comunitaria. *Atención Primaria*, 25, 350-363.
- Eberhart, N. K., Auerbach, R. P. Bigda-Peyton, J., eta Abela, J. R. Z. (2011). Maladaptive schemas and depression: Test of stress generation and diathesis-stress models. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 30(1), 75-104.
- Fergusson, D. M., Horwood, L. J., Ridder, E. M., eta Beautrais, A. L. (2005). Subthreshold depression in adolescence and mental health outcomes in adulthood. *Archives of General Psychiatry*, 62(1), 66-72.
- Gotlib, I. H., & Hammen, C. L. (2002). *Handbook of depression*. New York: Guilford Press.
- Hankin, B. L. (2008). Cognitive vulnerability-stress model of depression during adolescence: Investigating depressive symptom specificity in a multi-wave prospective study. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 36, 999-1014.
- Hankin, B. L., eta Abela, J. R. Z. (2005). Depression from childhood through adolescence and adulthood: A developmental vulnerability-stress perspective. In B. L. Hankin & J. R. Z. Abela (Eds.), *Development of psychopathology: A vulnerability-stress perspective* (pp. 245-288). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Hankin, B. L., eta Abramson, L. Y. (2002). Measuring cognitive vulnerability to depression in adolescents: Reliability, validity, and gender differences. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 31, 491-504.
- Hankin, B. L., Abramson, L. Y., Moffitt, T. E., Silva, P. A., McGee, R., eta Angell, K. A. (1998). Development of depression from preadolescence to young adulthood: Emerging gender differences in a 10 year longitudinal study. *Journal of Abnormal Psychology*, 107(1), 128-141.
- Hankin, B. L., Snyder, H. R., eta Gulley, L. D. (in press). Cognitive risks in developmental psychopathology. In D. Cicchetti (Ed.), *Developmental Psychopathology*, Wiley.
- Hu, L., eta Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indices in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55.
- Ingram, R. E., eta Price, J. M. (2001). *Vulnerability to psychopathology*. New York: Guilford Press.
- Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (2006). LISREL 8.8. Scientific Software International, Inc.
- Kessler, R. C., Avenoli, S., Costello, E. J., Georgiades, K., Green, J. G., Gruber, M. J., ..., eta Merikangas, K. R. (2012). Prevalence, persistence, and sociodemographic correlates of DSM-IV disorders in the National Survey Replication Adolescent Supplement. *Archives of General Psychiatry*, 89, 372-380.
- Martens, M. P., eta Haase, R. F. (2006). Advanced applications of structural equation modeling in counseling psychology research. *The Counseling Psychologist*, 34, 878-911.
- Metalsky, G. I., Halberstadt, L. J., & Abramson, L. Y. (1987). Vulnerability to depressive mood reactions: toward a more powerful test of the diathesis-stress and causal mediation components of the reformulated theory of depression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 386-393.
- Metalsky, G. J., Joiner, T. E., Hardin, T. S., eta Abramson, L. Y. (1993). Depressive reactions to failure in a naturalistic setting: A test of the hopelessness and self-esteem theories of depression. *Journal of Abnormal Psychology*, 102 (1), 101-109.
- Mezulis, A. M., Funasaki, K. S., Charbonneau, A. M., & Hyde, J. S. (2010). Gender differences in the cognitive vulnerability-stress model of depression in the transition to adolescence. *Cognitive Therapy and Research*, 34, 501-513.

- Pine, D. S., Cohen, E., Cohen, P., eta Brook, J. (1999). Adolescent depressive symptoms as predictors of adult depression: Moodiness or mood disorder? *The American Journal of Psychiatry*, 156(1), 133-135.
- Radloff, L. S. (1977). The CES-D scale: A self-report depression scale for research in the general population. *Applied Psychological Measurement*, 1, 385-401.
- Radloff, L. S. (1991). The use of the center for epidemiologic studies depression scale in adolescents and young adults. *Journal of Youth and Adolescence*, 20, 149-166.
- Shrout, P. E., eta Bolger, N. (2002). Mediation in experimental and nonexperimental studies: New procedures and recommendations. *Psychological Methods*, 7, 422-445.
- Spasojevic, J., eta Alloy, L. B. (2001). Rumination as a common mechanism relating depressive risk factors to depression. *Emotion*, 1(1), 25-37.
- Young, J. E. (1999). *Cognitive therapy for personality disorders: A schema-focused approach* (3rd ed.). Sarasota: Professional Resource Press/Professional Resource Exchange.
- Young, J. E. (2006). *Young Schema Questionnaire-3*. New York: Cognitive Therapy Center.
- Young, J. E., Klosko, J. S., eta Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. New York: Guilford.
- Zelli, A., Dodge, K. A., Lochman, J. E., Laird, R. D., eta Conduct Problems Prevention Research Group (1999). The distinction between beliefs legitimizing aggression and deviant processing of social cues: Testing measurement validity and the hypothesis that biased processing mediates the effects of beliefs on aggression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(1), 150-166.

7. Eskerrak eta oharrak

Eskerrak:

Ikerketa hau Eusko Jaurlaritzako Ikerlarien Heziketarako Bekaren bidez finantzatuta izan da.

Oharra:

Ikerlan hau hurrengo besteekin batera (mahai berdinean) aurkezteak gustatuko litzaiguke. Izan ere, mahai honetan aurkeztuko diren hiru gaiak gaur egungo arazo psikologiko desberdinei buruz, eta horiekin erlazionatuta dauden aspektu negatibo eta positiboak buruz mintzatuko dira:

Mahaia: “GAUR EGUNGO ARAZO PSIKOLOGIKOAK: AHULTASUN ETA RESILIENTZI FAKTOREAK”.

Lehenengo gaia: “Sinismen irrazionalak eta bikote gazteen arteko ziber-erasoak” (Borrajó, E.; Gámez-Guadix, M. eta Calvete, E., 2015)

Bigarren gaia: “Eskemen eta inferentzien arteko erlazioa depresioaren agerpenen” (Mateos-Pérez, E.; Calvete, E. eta Hankin, B., prentsan)

Hirugarren gaia: Erresilientzia zailtasunei aurre egiteko prozesu bezala: Desoreka bipolarretan emandako zuzeneko esperientzia” (Echezarraga, A. eta Las Hayas, C., 2015).